

Slovenski

OPOROČEVALEC

INFORMACIJSKI VESTNIK OSVOBODILNE FRONTE - LJUBLJANSKA IZDAJA

Cena L 2-

Ljubljana, na dan osvoboditve

Štev. 1

Ljubljana

očiščena fašistov in nacistov, ozdravljena žalostnih tvorov narodnih izkoreninencev, prerojena po prelitih krvi njenih najzvestejših sinov, prekvašena z duhom novega časa

pozdravlja

zmagovito Rdečo Armijo, nositeljico svobode, bratstva ter enakosti, dolgo pričakovano nado vseh ponižanih in razžaljenih

pozdravlja

v trpečih dneh prerojeno, v boju prekaljeno in preizkušeno, v veri v vstajenje narodov utrjeno Jugoslovansko Armijo

pozdravlja

svoje sinove — slovenske partizane in patizanke, najzvestejše čuvarje slovenske zemlje, najzvestejše kovarje slovenske svobode, našemu srcu najbližje tvorce nove dobe

pozdravlja

zastopnike Armad zavezniških držav, zaščitnike zaslužjenih in trpečih narodov.

Živela Jugoslovanska Armija — Živel maršal TITO

Živela Rdeča Armija — Živel maršal Stalin

Živela Zavezniška Vojska — Živel Truman —

Živel Churchill in Slava Rooseveltu

Naša skupna volja bodi:

Hočemo!

Pozdravljena jugoslovanska vojska na osvobodjeni slovenski zemlji! Pridi z oljkovo mladiko miru, ki naj vzcvete v novi dobi za novo delo v poštenosti in pravičnosti, v trudu in znoju, v spoštovanju resnične svobode, ki je v tem, da radi služimo pravičnim zakonom v prid naši skupnosti. V to skupno sožitje naj nas ne družijo nobeno nasilje — vse naj bo sad nezlagane, nesebične ljubezni.

Ne slepimo ne sebe ne drugih z zlato dobo, ki nam jo obetajo! Zlato te dobe je še silno globoko zakopano in bo treba kvavih žuljev, da ga izgrebemo. Toda naša skupna volja bodi:

Hočemo!

Fr. S. Finžgar

Bodimo domovine vredni

Velika in svobodna Slovenija, naš najstarejši narodni spomin iz davnih dni — Zedinjena Slovenija, prva politična listina iz časov narodnega prebujenja — Slovenija, že od nekdanj oprta na bratovsko vzajemnost Slovanstva, stopa iz groze in krvi v življenje. Pozdravljena!

Saj vemo: narodi in države se porajajo in prerajajo v trpljenju. Hudi časi sejejo zmedo in strah, ločijo ljudi v hlapce in svobodne, terjajo upornikov in mučencev — a tudi očiščujejo in osvobajajo. Vsega bridkega smo izkusili čez

mero, zato se otrešimo senc in strasti, stopimo dostojno na prag v svobodo, ki naj bo luč, sreča, ki naj dviga, družji in ustvarja najlepša dela. Najlepše delo je dober in plemenit človek, sam Bog ga je takega ustvaril.

Svoboda, Pravica, Dobrota so nekočljive — vse ena sama. Tako bodi v novi Sloveniji, tako so hoteli

naši največji duhovi Prešeren in Levstik, Jan. Ev. Krek in Iv. Cankar, za tako Slovenijo so klesali kamen in prinašali svoj trud tudi vsi mali narodni delavci. Za tako domovino so umirali junaki in mučenci teh dni. Te domovine bodimo vredni vsi — mrtvim v večno zahvalo, živim v novo življenje!

France Koblar

Zahvaljeni, rešitelji,
in iz veselih src pozdravljeni

Ura JE prišla!

Ura, ki so jo s kopnenjem pričakovali milijoni!

Padli so okovi z rok, da se morejo v svobodi skleniti k zahvalni molitvi!

Apokaliptična zver se je kakor volkodlak zagrizla v zemljo in izginila!

Strašna pest Pravice ji je zlomila tilnik za bogokletni napuh in nezaslišano krvoločnost, s kakršno so njeni kremplji dolga leta trgali izmučeno telo Evrope!

Meč v roki Pravice ste bili tudi vi, „tolovaji“ naši in naši rešitelji! Zahvaljeni, rešitelji in iz veselih src pozdravljeni!

Ob strani velikih TREH ste vi, sinovi malega naroda, otrebili naše drevo tujega mrčesa! Ste ga v brezprimernem samozrtvovanju zalivali s srčno svojo krvjo, da se bo moglo iznova razrasti in raztegniti veje do širših obzorij!

Po svobodnih tleh grmi danes korak vaših železnih vrst, nad vami

pa plavajo duše vaših tovarišev, ki so se z orožjem v roki darovali na oltarju domovine!

In z njimi duše drugih tisočev, tihih mučencev, ki so na notranji fronti omahnili v grob pod krogli nečloveških okupatorjev in njih bednih priganjačev! Ki trohne njih kosti pod peklom nemških in laških taborišč, kamor je šla z njimi živa vera v vstajenje!

Samim se vrata v svobodo niso odprla, bili pa so zanesljivi poroki, da bo narod vstal, v trpljenju prekaljen in očiščen!

V tem je velika žrtev posameznikov za skupnost!

Hvaležnost in večna slava njih spominu!

In zdaj, ko si bomo mogli po zaslugi vas živih in njih mrtvih v miru urejevati dom ter celiti rane, ki mu jih je zadal čas vojnih grozot, naj vlada še dalje Pravica, le da ne z brezobzirno zavezanimi očmi, pač pa z občutljivo tehtnico v roki!

A. Sovrè

Naš vodja — maršal TITO

Osvoboditeljem o pozdrav

Slišali smo, da na iskrem belcu jaha,
da konja in jezdeca jadrna nese perot,
in kadar nasprotnik se najbolj z zmagami baha,
zahteva skoz vrste njegove svobodno pot.

Deželo svoje si Nemci in Talijani,
razudijo zemljo kakor pobitega vola;
on stoji na Možaklji, in z njim njegovi zbrani,
ne boji se puške ne prokletega v Bégunjah kola.

Goré odpro mu svoje zelene hrame,
on brani pred tujcem njih hój šumečo rast,
zaseka prehode, preplavi premógove jame,
za razbojnika krščen čuva narodu lasi.

O brezupno dolgo deževje v jesenski žalostni čas!
In v mesečini po snegu begotni sledovi!
Lisičji lajež in škripajoči mraz,
da pod srhko, osreženo dlako treso se volkovi!

O naši sinovi in bratje in očetje!
„Kaj boš, ti razcapani ušivec z životom pretrganim, bos!“
kanalja kriči. On izpelje jih v mladoleetje,
njegova vera vsem zoprnostim je kos.

Zavzame otoke, primorje, Trst in Gorico,
čvrstó mejnike stare v tla zagozdi,
v Ljubljano prinese na zlati vagi pravico,
zasópel še, nespočit na sever odhiti.

Razločene brate v eni meji strne,
svobodo zavrženo vnoč ustoliči,
pred nami preprogo bodočnosti razgrne:
planine sijó, razgibani v soncu rajajo griči;

med rádostno delo ubrano se petje oglašá,
iz podrtin domovi rasto med gostimi vrsti,
plavži bučé, živine tare se pašá,
pšenica kózolce šibí, kot mački so grozdi na trti. —

Glavé so dvignjene, jasno sleherno lice,
s krvniki ogabnimi boj izbojevan,
na stečaj zatohle odpirajo se temnice,
vesel sprevod se snuje v jutrišnji dan. —

Zdaj pa prelij se mi, pesem, v rahel, prerahel dih,
čez gomile zaplavaj, da komaj zgane se trávica pomladanja,
in s tiho solzó orósi spomin vseh njih,
ki duša pod tiho jim rušo o svobodi sanja.

Oton Zupančič

Pozdrav naših mater

Tisoč let so tujci našo zemljo trgali na kose. Zadnjih petkrat devet mesecev pa so se s svojimi kremplji tako globoko zagrizli v njeno meso, da je zakrvavela iz vseh žil — ena sama rana.

Tisoč let smo kljubovali, priklenjeni na posameznih udih te zemlje, ker smo se hranili z njenim grenkim kruhom in z dobro domačo besedo naših mater. Zadnjih petkrat devet mesecev pa bi bili poginili na opustošenih poljih, požganih domovih, v pregnanstvu in ječah, če bi nas ne vžigala k nadčloveškemu odporu tolikšna ljubezen do te naše zemlje in neomajna vera, da se prav zdaj izpolni naš stoletni sen.

Naš kralj Matjaž brani pravico šibkejšega pred pohlepom nasilneža; preganja zajedalce, osvobaja pa vse, ki hočejo živeti za napredek od dela lastnih rok. Njegova

vojska ne loči narodnosti ne stanu ne starosti ne spola, na milijone in milijarde narašča v svetovni ogenj.

Tudi naša zemlja je spočela v tem ognju, petkrat devet mesecev se je krčila v strahotnih mukah, zdaj pa je napočil dan poroda: veliki dan slovenske svobode!

Prvič po tisočletju smo skupaj, rešeni vseh verig, sproščeni, mladi, užgani od ene same volje po delu. Prvič si bomo sami gradili svoj dom, pošteni, močani, da nam ga nihče več ne zruši!

Pred Teboj, Osvobodilna vojska, ki si kos za kosom naše zemlje trgala iz tujih krempljev, dokler nam je nisi poklonila cele z živim srcem — Ljubljano, pa danes slovenske žene klonemo glave, spominjajoč se vseh neštetihih mučenic, ki so izkrvavele v Tvojih nepremagljivih vrstah.

Marja Borštnik

Pozdrav rudarjev

Iz rudarskega revirja Trbovelj doma, kjer smo že pred dvajsetimi leti pripravljale tla današnjemu največjemu slovenskemu prazniku, pozdravljam v naši osvobodilni Ljubljani v imenu vseh tistih tisočev proletarskih žena in deklet, ki so trpele, se borile in upale na vstajenje ponižanih in razžaljenih, našo hrabro, edinstveno, nepremagljivo slovensko partizansko vojsko. Pozdravljam, toda besede so premalo, kar vse bi rado povedalo srce. Naša čustva prekipevajo, skoraj mi ni najti izrazov za vse, kar bi Vi, naši sinovi, hčere, možje in očetje, zaslužili, da bi se Vam povedalo. Skoraj štiri leta ste z nadčloveškim trpljenjem prenašali strašne grozote. Kot zveri so Vas iz kraja v kraj podili okrutni okupatorji z užitkom in največjo naslodo javljali v „slovenskem“ časopisju, koliko so zopet pobili „rdečih tolovajev“. Me smo trpele, trepetale za svoje drage, vendar vere v Vas nikdar nismo zgubile. Čim hušje je bilo, tem bolj je raslo v nas spoznanje, da stvar, ki zahteva toliko

požrtvovalnosti, toliko naporov in toliko žrtv, ne more propasti. Vsak Vaš uspeh nas je krepil, nam dajal novih pobud in novih nad v dokončno zmago. Heroji ste bili, svetel vzgled Vam je dajala slavna sovjetska rdeča armada, kateri veljata tudi naš najprisrčnejši pozdrav in zahvala za vso pomoč in vse napore pri uspehih naše osvobodilne vojske. Prihajate in nam prinašate svobodo, najdragocenejšo, po čemer smo hrepeneli leta in leta. Nečloveško nas je mučil fašistični Italijan, nacistični Nemec in klerofašistični belgardist. Zidovi naših ječ, koncentracijska taborišča, grobovi naših mučenicov kličejo po maščevanju.

Vi, naši partizani in partizanke, prinašate rešitev iz okovov, iz suženjstva, prinašate človeštvu novo življenje. Neizmerna je naša hvaležnost, Vaše zasluge za osvoboditev so neprecenljive. En sam vzklík prihaja iz naših grl. Pozdravljeni, naši junaki, slava padlim, večna hvaležnost nikdar pozabljeni! Marija Habe-Plahutnik

Pozdrav arhitektov

Pozdravljena naša junaška osvobodilna vojska!

Pozdravljeni junaki, ki ste odprli vrata našemu trpinčenemu mestu in nam prinesli zlato svobodo!

Pozdravljeni in zahvaljeni tovariši, ki ste v težkih borbah in z neštetihi žrtvami položili temelje novi dobi!

Po tolikih letih neizrečenega trpljenja, preganjanja in mučenja je nad nami zasijalo sonce svobode.

Prišel je dan, katerega smo tako težko pričakovali.

Ljubljana je osvobodjena, Ljubljana je resnično svobodna in se zbujata k novemu življenju.

Hvala vam junaki!

Še smo utrujeni od tegob prestalih temnih časov, a vendar nam igra srce v neizrečenem veselju.

Naše bele planine, naše od sonca ožarjene gore, naš ded Triglav — vsi so priča našega največjega praznika.

Nova doba je napočila, nov svet se poraja, pred nami je velika doba našega naroda, ki nas kliče k delu.

Slovenski arhitekti so slišali ta klic in so nared.

Naj živi naša junaška jugoslovanska osvobodilna vojska!

Naj živi tvorec naše svobode in države maršal Tito!

Naj živi bratska Sovjetska Rusija in njena zmogovita rdeča armada!

Smo dolgo čakali

Leta čakanja so minula ko sen. Trikrat dvanajst mesecev je zbežalo mimo nas ko bežna misel. Le zadnje ure, o bratje, ki ste našemu srcu najbližji, le zadnje ure so se vlekle v neskončnost kot večnost.

Smo trpeli v teh letih — bolj je duša trpela kot telo, ko so nenasitne hijene iskale žrtev po ljubljanskih ulicah. Trpeli smo in se v mukah zvijali, a klonili nismo. Čim bolj je nasilje belilo Ljubljano, tem bolj je rdela.

Dolge mesece smo po kletih, taboriščih in zaporih stiskali pesti v onemoglem srdu,

danes, o bratje v trpljenju, danes jih dvigamo vam v pozdrav!

Josip Ribičič

Otroci se igrajo

Najmlajši je Matjaž — privezan s protjem na ograjo ima zavezane oči.

Otroci se igrajo: „Priznaš? Priznaš? ...“ On vse taji.

„Kdo te je? Uganil!“
A on molči, voljno trpi.
„Izbij zobe mu, nohte puli!“
Z jermeni daj po zadnji strani!
Priznaš? Priznaš? ...“

Križ božji, kaj le počnete z njim? „Igramo se, gospod!“

Te igre vam — od kod?

Bežim: ta igra stara bo kmalu dva tisoč let, če ni starejša — kar vrti se svet...
Anton Kes

Pozdrav ljubljanskih delavcev

Dragi tovariši v N. O. V.! Tudi delavstvo Slovenije čuti dolžnost, da Vas najprisrčnejše pozdravi, ko zasedate predele Slovenije in z nji tudi belo Ljubljano.

Dragi tovariši! Minula je vrsta let, odkar ste zapustili domove, se ločili od mater, žena, otrok in vsega, kar Vam je bilo najljubše. Podali ste se v boj proti zatiralcem naših narodnih idealov in Svobode.

Šli ste v boj proti zatiralcem delavskih pravic, šli ste v boj proti zatiralcem vseh svobodno mislečih narodov, šli ste v boj z borbeno voljo, nado in upanjem, da bo prišel čas, ko bo tudi nam zasijal žarek sonca svobode in nam prinesel delavske pravice, ki nam gredo po vseh človečanskih postavah.

Dragi tovariši delavci, priborili ste nam danes dan Svobode. Vračate se na svoje domove k staršem, družinam, bratom in sestram, ovenčani z lavorikami zmag nad našimi sovražniki in domačimi izdajalci. Izdržali ste vse pohode in boje, kakor smo tudi mi vzdržali v boju s sovražno kliko, ki je sejala razdor med Vami in nami. Izdržali smo v upanju in veri, da je usoda slovenskega naroda in usoda delovnega ljudstva v rokah najboljših sinov slovenskih mater. Vi ste nam prinesli dan Svobode. Vam, najboljši sinovi slovenskega naroda gre zahvala slovenskega delavstva, naroda in domovine Federativne Velike Jugoslavije pod vodstvom maršala Tita.

Ljubljanski delavec Miha

Pozdrav matere, ki je zgubila sina-talca

Mizo sem belo pogrnila, zagrnila in zrahljala sem zapuščeno posteljo, prižgala sem vse luči in vas pričakujem. In njega pričakujem s trepetajočim srcem, kot da mora z vami priti tudi on.

Sedaj šele, ko se vprašate, ko ste spet tu, sedaj šele res vem, da njega nikdar več od nikoder ne bo. Vse doslej je bil v meni še živ občutek, da je nekje med vami, na svojem mestu, po svoji dolžnosti, v gozdu, na visoki planoti, v strelskem jarku, na straži. Sedaj ni bilo mogoče, da bi bila ugasmila njegova trmasta uporna volja, da bi več nekje ne gorel s svojim nemirnim, visokim in vročim plamenom, da bi več nekje ne hotel vsega tistega, česar je bil tako ves prevzet, da bi se več ne smel bojevati s svojim svetlim razumom in s svojim močnim mladim telesom za vse tisto, za kar ste se borili vi.

Da, tako je ves čas zame in z menoj živel v vas. Moja zavest ni mogla, ni hotela sprejeti resnice. Vsa moja življenjska sila se je upirala verjeti. Pa le zato je bilo to mogoče, ker ga takrat, takrat nisem smela videti. Nisem smela dvigniti njegove razbite glave na svoja kolena, nisem smela obrisati z njegovega obličja krvi in prahu, nisem smela naravnati blazine na njegovem zadnjem ležišču, ne skleniti njegovih ljubih, dobrih, delavnih rok. Pod tistim sivim zidom pod Gradom, pod tistim vnebovpijočim žrtvenikom, je obležal s tovariši, in potem, pravijo, da so jih vse skupaj pometali v jamo. Nihče jih ni umil, nihče jim ni prižgal sveč, nihče jih ni spremil. Zato, vidite, ker se je vse to zgodilo tako daleč proč od mene, moje srce ni in ni moglo, ni in ni hotelo verjeti.

Zdaj pa, ko se vračate vi, tovariši njegovega dela, njegovega boja, njegovih sanj, ko se zmogoslavni in sijoči vračate v naše domove, ki so bili brez vas tako neizmerno zapuščeni in žalostni; zdaj, ko se odpirajo vrata ječ in taborišč in se vračate izmučeni in razboleli, a vendar živi, živi, vi, ki ste bili naša neprestana skrb in bol, zdaj vem, da se on, moj veliki mali, res ne vrne nikdar več, čeprav ni bil nikdar šel prav zelo daleč od mene.

In vendar, čeprav vem, da ga ne bo, sem mizo pogrnila z belim protom z nagelji in srci, sem rož in vej prinesla z vrta in iz gozda, sem posteljo razgrnila in zrahljala in gore vse luči v mojem doslej tako temnem domu. In vendar, čeprav vem, da njega ne bo, čakam, čakam na vas, ki ste v misli in v krvi njegovi bratje in njegove sestre. In z vami in po vas nisem več samo zapuščena mati tistega, ki sem ga izgubila. Vas vse sprejemam z odprtim srcem in z odprtimi rokami. Vi vsi ste moji srčno ljubljani otroci, ki se vračajo domov k svoji mami, vi vsi ste on in njegovo življenje, njegovo delo in njegova žrtev.

Zakon o ustanovitvi narodne vlade Slovenije

SNOS je na svoji svečani seji dne 5. maja 1945 izdal naslednji zakon o ustanovitvi Narodne vlade v Sloveniji:

Čl. 1. Narodno vlado Slovenije, najvišji izvršni in naredbodavni organ državne oblasti v Sloveniji, imenuje predsedstvo SNOS-a.

Čl. 2. Narodna vlada Slovenije odgovarja za svoje poslovanje SNOS-u oziroma predsedstvu SNOS-a.

Čl. 3. Narodna vlada Slovenije je sestavljena iz predsednika, enega ali dveh podpredsednikov in ministrov: za notranje zadeve, za pravosodje, za prosveto, za finance, za industrijo in rudarstvo, za trgovino in oskrbo, za poljedelstvo, za gozdarstvo, za socialno politiko, za narodno zdravje, za gradnje in za lokalni promet.

Čl. 5. Vlada ima svoje predsedstvo, kateremu stoji na čelu predsednik. V primeru odsotnosti predsednika, ga zamenjuje podpredsednik.

Čl. 6. Predsedstvo Narodne vlade Slovenije in ministri vodijo posle posameznih panog državne uprave, kolikor ne spadajo v pristojnost vlade Demokratske Federativne Jugoslavije, oziroma njenih ministrov.

Čl. 7. Narodna vlada Slovenije izdaja uredbе, naredbe in navodila na osnovi zakonov in odlokov AVNOJ-a oziroma njegovega predsedstva, kakor tudi na osnovi uredb, naredb in navodil vlade Demokratske Federativne Jugoslavije. Poedini ministri izdajajo uredbе, naredbe in navodila na osnovi uredb, naredb in navodil celotne vlade Slovenije in v vseh poslih, ki spadajo v pristojnost Demokratske Federativne Jugoslavije tudi na osnovi uredb, naredb ali navodil poedinih ministrov vlade Demokratske Federativne Jugoslavije.

Čl. 8. Ministri Narodne vlade Slovenije smejo prisostvovati sejam SNOS-a oziroma predsedstva SNOS-a.

Čl. 9. Vsak član SNOS-a ima pravico stavljati vprašanja na Narodno vlado Slovenije ali posamezne ministre. Vlada ali poedini ministri so dolžni odgovoriti na stavljena vprašanja ustno ali pisмено najkasneje v 5 dneh.

Čl. 10. Ob prevzemu svojih dolžnosti prisegajo člani Narodne vlade Slovenije predsedstvu SNOS-a. Prisega se glasi:

„Prisegam pri časti svojega naroda, da bom zvesto in nemurno služil svojemu narodu, da bom izpolnjeval vse svoje dolžnosti vestno in vdano, da bom predvsem čuval in branil svobodo in neodvisnost, bratstvo in slogo vseh narodov Jugoslavije kakor tudi vse ostale pridobitve borbe za narodno osvobodjenje. Vse to za napredek Slovenije in Demokratske Federativne Jugoslavije.“

Čl. 11. Organizacija in območje posameznih ministrstev bosta urejena z naknadnimi uredbami.

Čl. 12. Ta zakon stopi v veljavo, čim se objavi.

Ajdovščina, dne 5. maja 1945.

Predsednik: Josip Vidmar.

Sekretar: Franc Lubej.

Sestava vlade

Predsedstvo SNOS-a je poverilo mandat za sestavo Narodne vlade Slovenije tovarišu Borisu Kidriču, ki je sestavil sledečo vlado in jo je SNOS imenoval:

predsednik: Boris Kidrič,
podpredsednik: dr. Marjan Breclj,
minister za notranje zadeve: Zoran Polič,
minister za pravosodje: dr. Jože Pokorn,
minister prosvete: Ferdo Kozak,
minister financ: dr. Aleš Baebler,
minister za industrijo in rudarstvo: France Leskovšek,
minister za trgovino in oskrbo: dr. Lado Vavpetič,
minister poljedelstva: Janez Hribar,
minister gozdarstva: Tone Fajfar,
minister za socialno politiko: Vida Tomšič,
minister za narodno zdravje: dr. Marjan Ahčin,
minister za gradnje: dr. Miha Kambič,
minister za lokalni promet: Franc Snoj.

Ajdovščina, dne 5. maja 1945.

Iz suženjstva v svobodo

Slovinci smo narod borcev odločnih in smelih, smo narod, ki je bil trdo preizkušen v gigantskem boju za človeštvo.

Odlučni so šli vanj, majhni po številu, a veliki po srcu in hrabrosti na poziv prvoboriteljice Komunistične Partije Slovenije, ki jih je poklicala na branik proti nasilju okupatorjev.

Vse, kar je bilo poštenega pri nas, se je združilo v Osvobodilni Fronti Slovenskega naroda in odločno udarilo po okupatorjih, zavdajoč se, da brani svoj obstoj, da ga mora ubraniti ali pa umreti.

Fašistični osvajačji, nadmočni po številu in orožju, so poplavili našo zemljo. Toda naleteli so na trde in žuljave pesti naših prvih borcev — partizanov.

Naši prvi borci — partizani so tolkli po njih nepreglednih vrstah in umirali, toda na njih mesto so stopali vedno novi sinovi našega ljudstva, novi borci za svobodo.

Srca so plantela v gorečnosti. Od vasi do vasi je šla pesem upornikov preko naše zemlje. Ni utihnili ob besnenju okupatorjev. Razlegala se je za mrežami zaporov, po mučilnicah in koncentracijskih taboriščih v deželah tistih, ki so nam namenili smrt in iztrebljenje. Ni utihnili, ko so se okupatorjem pridružili izdajalci lastnega naroda, ni onemela, ko so po mestih, trgih in vaseh naše zemlje v imenu boga mučili in pobijali naše najboljše.

Toda naš narod se je še tesneje oklenil svoje Osvobodilne Fronte. Prestajal je nečloveške napore, trpel je in veroval.

Ker je trpel in veroval, je dočkal dan svobode. Prišel je svetel in poln sonca. Skupni napori vseh svo-

bodoljubnih sil sveta in herojski polet Rdeče Armade so strli zlo v svetu. V središču Berlina, v žarišču fašističnega nasilstva plapolala danes zastava svobode. Slovenska mesta, trgi in vasi pozdravljajo danes v neizrečenem veselju in sreči svoje sinove — osvoboditelje. Dočakali smo najlepšo pomlad v naši zgodovini. Prvo pomlad v zlati svobodi.

Dan svobode, ki je zasijala Slovincem po stoletjih suženjstva, je našel našega človeka prerajenega. To ni več sin hlapca Jerneja.

Danes je naš človek gospodar na svojem domu. Ustvaril si je s puško v roki za ceno lastne krvi vse pogoje, ki so mu potrebni za uspešno, pošteno in v sreči se vršeče delo za skupno korist.

Naš slovenski dom bo živel večno v sreči, zavarovan bo z orožjem in železnimi zakoni enakosti in bratstva, zavarovan pred vsem zlom, ki ga je sejal bes izdajalcev med vedne in nevedne.

Ves svet je videl in ocenil našo herojsko borbo.

V ta svobodoljubni svet stopamo danes kot enakopravni in junaški narod, ki ima v programu bodočnosti le eno: mir, nov in boljši red, v katerem bo dela in kruha za vsakega dovolj.

Z orožjem v roki, ki nam je prineslo svobodo, kličemo: Živela prvoboriteljica našega Osvobodilnega pokreta: Komunistična Partija Slovenije!

Živela Osvobodilna Fronta Slovenskega Naroda!

Živela skupna domovina: demokratična in federativna Jugoslavija!

Živel naš dragi vodja Tito!

Živeli njegovi junaki, borci Narodno Osvobodilne vojske Jugoslavije!
Skojavec Andrej